

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, національних меншин і
міжнаціональних відносин
від 9 грудня 2015 року

Веде засідання Голова Комітету Г.М.НЕМИРЯ

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сьогодні ми маємо чергове засідання комітету з прав людини. Зараз наші колеги мають ще підходити. Вітаю всіх присутніх, членів комітету, запрошених, представників неурядових організацій, засобів масової інформації. Перш ніж почати розгляд порядку денного, я хочу зробити кілька оголошень. Вони складаються з добрих новин. Перша добра новина – те, що Верховна Рада підтримала постанову, авторами якої є члени комітету, щодо проведення у лютому, якщо буде затверджений той проект календарного плану, який зараз запропонований, конкретно 17-го лютого проведення парламентських слухань щодо всієї проблематики внутрішньо переміщених осіб, захисту прав громадян України на території, яку не контролює на даний момент українська держава. Це дасть нам можливість подивитися не фрагментарно, а більш системно на всю цю проблематику. Знаєте, ми на одному з наших попередніх засідань розглядали ті законопроекти, які стосуються і нашого комітету і інших, і дійшли до висновку, що це потребує більш лідерської ролі від комітету з прав людини, і з точки зору здійснення функцій парламентського контролю, і з точки зору з'ясування пріоритетів в заповненні прогалін в законодавстві. Тому це буде добра новина. У нас є два місяці до підготовки цих парламентських слухань і я сподіваюся, що вони будуть успішними не з точки зору лише представництва, а і результативності. Щоб не повторилася та історія, яка була з попередніми парламентськими слуханнями, коли рекомендації цих парламентських слухань були затверджені лише сім чи вісім місяців після того, як були

проведені ці слухання. Це перша новина – парламентські слухання 17 лютого наступного року.

І друга добра новина, що нарешті ті зусилля, які були багато в чому ініційовані попереднім складом під керівництвом колеги Пацкана щодо розробки проекту Закону про свободу мирних зібрань. Вони зараз отримали друге дихання. Зареєстровано цього поточного тижня проект Закону про мирні зібрання і ми сподіваємося, що у встановлені терміни він буде розглянутий. Хочу принагідно подякувати колегам з комітету, представникам неурядових організацій, які брали участь у підготовці цього Закону.

Ну і на решті, не як оголошення, а як просто констатація очевидного, завтра в черговий раз буде відмічатись Міжнародний день прав людини і хочу повідомити, що з 14-ої до 16-ої години в цій кімнаті, 418-ій, наш комітет разом з Київським діалогом, а це спільна українсько-німецька ініціатива, Міжнародним фондом «Відродження» та Харківською правозахисною групою проводять круглий стіл на тему «Права людини в період військового конфлікту та реформ». Деякий час тому відбулася конференція з цього приводу, а на анонсованому круглому столі будуть представлені напрацьовані правозахисниками рекомендації щодо покращення ситуації з правами людини в Україні в період з точки зору контексту військового конфлікту. Це, я думаю, добрий спосіб не те що відмітити Міжнародний день прав людини, а просто ще раз в робочому порядку подивитися на те, що ми можемо і мусимо зробити.

Зараз, ще раз підкреслюю, ми очікуємо ще двох колег, які мають до нас приєднатися і, зокрема, не лише наших колег, а і наскільки я знаю поки що не підійшли представники Адміністрації Президента. Так це чи ні? Чи є хтось, хто може?.. Ви можете доповідати, так? Це Сергій Павлович Коваленко. Сергій Іванович? У мене Павлович записано, вибачте, Сергій Іванович. Тоді в принципі ми можемо починати це обговорення і коли буде кворум, ми можемо тоді і голосувати.

Але з початку затвердимо порядок денний. Я думаю немає заперечень. Не бачу. Перший пункт пропозиції Президента України до Закону про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених, 2166.

Коротка передмова. В листопаді цей закон було проголосовано у другому читанні. Важливий Закон, який був реакцією на досвід імплементації свого попередника з урахуванням того, що треба було врегулювати, відповісти на неузгоджені проблеми, зокрема в тому, що стосується реєстрації і взагалі покращення ситуації. Цей Закон був підтриманий, 243 народних депутата підтримали і несподівано, я відверто скажу, він був повернутий до Верховної Ради з пропозиціями Президента. Чому я кажу несподівано, тому що в розробці цього законопроекту брали активну участь всі фракції, зокрема колеги народні депутати з фракції Блоку Петра Порошенка і Солідарності.

Крім того, було чітке розуміння, що процес підготовки до другого читання був максимально, як зараз модно говорити, інклюзивним, прозорим з урахуванням думки не лише, як це стандартно є, центральних органів виконавчої влади, причетних до цієї проблематики, але і також неурядових організацій, провідних неурядових організацій, таких як «Право на захист», «Донбас-СОС», «Восток-СОС», інших, які активно беруть участь не лише у підготовці, а і у моніторингу імплементації цих законів, і також міжнародних організацій, зокрема, це стосується і Ради Європи, ООН, експерти яких на різних рівнях висловлювали свою повну підтримку цьому Закону.

Саме тому це було несподівано і коли ця інформація з'явилася, ми провели консультації. Я, зокрема, говорив достатньо детально з Степаном Івановичем Кубівим – представником Президента України у Верховній Раді. Ми говорили, зібрали таку робочу зустріч з зацікавленими неурядовими організаціями, які висловили своє бачення ситуації, і власне думка, на якій ми збіглися і яка дозволила викласти мені позицію на погоджувальній раді в понеділок, вона полягає в тому, що виходячи з того, що Президент не

пропонує Верховній Раді відхилити цей Закон в цілому, але він сформулював своє бажання, правда не конкретизовано з точки зору якихось конкретних зауважень і мотивації до окремих статей цього Закону, дещо побачити в Законі, чого, на його думку, там немає. Але оскільки форма цієї мотивації, можливо представник Адміністрації розкаже це, вона не так конкретизована як хотілося би з точки зору зокрема і бездоганної дотриманості вимог Закону про регламент України для повторного розгляду, то ми маємо певну таку ситуацію, де треба внести ясність.

Я з'ясував для себе, зокрема після моєї розмови з Степаном Івановичем Кубівим, що у Президента немає абсолютно ніякої мотивації взагалі зупинити цей Закон. Він розуміє, що проблематика, яка стосується більш ніж одного мільйона шестисот тисяч внутрішньо переміщених осіб і це лише ті, які офіційно в статистиці можна побачити, їх можливо і більше, імовірно більше. Але все ж таки турбують деякі речі, які можна було б можливо врегулювати, не ветувавши цей Закон через поправки до вже прийнятого Закону. На мою особисту думку це був би кращий шлях для того, щоб не зупиняти дію інших норм Закону, особливо з огляду на ситуацію, яку ми всі зараз знаємо, це не лише зима, а це і нова така нестабільність цього хиткого припинення вогню і всі інші проблематики, пов'язані з соціально-економічним станом не лише внутрішньо переміщених осіб, а всіх громадян в Україні.

Але оскільки є факт, який є доконаний, безумовно є спільне бажання і так я це і виклав на засіданні погоджувальної ради, оперативно, як то передбачено і регламентом, дійти до компромісу, для того, щоб по суті відреагувавши на зауваження і пропозиції Президента Верховна Рада змогла б вже цього пленарного тижня розглянути їх і проголосувати і позитивно конструктивно проголосувати з точки зору підтвердження підтримки Закону 2166 з урахуванням пропозицій Президента. Ця моя пропозиція була підтримана погоджувальною радою, в проекті порядку денного на цей пленарний тиждень, розгляд 2166 запланований на завтра, що є важливо. І я

сподіваюся, що в результаті сьогоднішнього обговорення потім, у випадку позитивного результату, потім оперативно ми можемо підготувати, враховуючи всі юридичні деталі для розгляду його на завтрашньому пленарному засіданні.

Така передмова щодо цього Закону. Основні сподівання полягають в тому, що не хотілось бачити якихось тут підводних каменів, яких можливо і не існує, але буду відвертим також, я хочу сказати для протоколу, що деякі колеги, з якими я спілкувався висловлюють побоювання, що, можливо з огляду на поточний стан так званого Мінського процесу, який містить елемент невизначеності значний щодо зокрема і можливої ролі внутрішньо переміщених осіб з одного боку, з іншого боку питання, знову ж таки це позиція окремих людей, колег, поважних колег, які я також хочу до вас довести. Інший аспект пов'язаний з можливими фінансовими ресурсами, які можуть бути задіяні з точки зору обговорення бюджетних питань, які будуть ось-ось у Верховній Раді, також деякі колеги висловлювали побоювання, що тут є певна мотивація так званих ресурсних міністерств, без того, щоб називати окремі міністерства, і я сподіваюся, що це не так. Я сподіваюся, що це не так і будь-які вузькі міркування дипломатичної доцільності або фінансової недоцільності не вплинуть на те, що це конституційний обов'язок держави захистити права всіх громадян включно і зокрема одних із найбільш незахищених зараз – це внутрішньо переміщені особи або вимушені переселенці. От я намагався максимально повно викласти цей контекст, який нам варто прийняти як завжди, або в більшості випадків конструктивне позитивне рішення.

Хто хотів би висловитись з цього приводу? Я пропоную надати слово, логічно було б надати слово Сергію Івановичу Коваленко. Будь ласка, нажміть клавішу і представтесь.

КОВАЛЕНКО С.І. Доброго дня, шановні народні депутати, шановні присутні! Мене звати Сергій Коваленко, я працівник Адміністрації

Президента. Як сказав Григорій Михайлович, Президент насправді вважає цей Закон дуже важливим, дуже потрібним, але було прийнято рішення повернути його до Верховної Ради на повторний розгляд з пропозиціями Президента. Суть занепокоєння Президента полягає в тому, що зазначеним Законом вносяться зміни до статті 12-ої Закону про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, якими зокрема надається право органу соціального захисту приймати рішення щодо скасування дії довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи у разі встановлення факту тривалої відсутності особи понад шістьдесят днів за місцем проживання та інформації про переміщення внутрішньо переміщеної особи в межах України.

Водночас цим Законом не встановлюється власне суб'єкт, який буде встановлювати факт тривалої відсутності особи за місцем проживання. Також не встановлюється механізм визначення такого факту і не встановлюється механізм інформування про це органу соціального захисту. Таким чином, на думку Президента, можливі випадки, коли посадові особи органів соціального захисту можуть приймати неправомірні рішення щодо скасування дії довідки. І з метою уникнення таких непорозумінь та порушення прав внутрішньо переміщених осіб Президент України пропонує визначити в Законі чітко суб'єкт, який буде здійснювати перевірку факту відсутності особи за місцем проживання та механізм здійснення такої перевірки. Це власно єдині пропозиції Президента, в іншому Закон підтримується повністю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за викладену позицію. Я б зараз запропонував би дати пояснення Юрію Бузницькому, який займався в секретаріаті підготовкою до розгляду цього питання і потім ми б почали обговорення. Будь ласка, Юрій.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Я коротко. По-перше, по суті цього питання, через те, що це головний такий... вирішення всього питання. По-перше, орган у нас визначений, який може позбавити статусу внутрішньо переміщеної особи, це той орган, який його надавав. Це структурний підрозділ з питань соціальної політики адміністрації. По-друге, на самому початку, в концепції законопроекту 2166 прийнятого Закону, той, що був прийнятий, законотворець не ставив за мету визначити взагалі якийсь механізм перевірки на місцях. Що мається на увазі. Ні в коєму разі законотворець не мав на увазі, що це буде якийсь механізм, який буде ходити перевіряти по домам мільйон шістсот п'ятдесят тисяч внутрішньо вимушених переселенців і потім робити які висновки. Навіть в законопроекті 2166 вже було написано, що на підставі даних, які отримує структурний підрозділ з питань соціальної політики. Ці дані можуть надходити різними шляхами, як це очевидно. Вони можуть надходити в результаті перевірок правоохоронних органів, внаслідок прийняття судових рішень, інформації спеціальних органів, в кінці кінців інформації структурних підрозділів самого Міністерства соціальної політики, яке у відповідності із Законом про соціальні послуги проводить соціальне інспектування. І в Міністерстві соціальної політики у нас сьогодні тридцять тисяч працівників, які проводять соціальне інспектування сімей, молоді і так далі. І це вже сьогодні входить в функції Міністерства соціальної політики. Тому, якщо виходити конкретно з тих пропозицій, які написані в Пропозиціях Президента, ну, якби пропонується нам, створити або уповноважити якийсь орган, який буде конкретно ходити по домівкам, вибачте мене, внутрішньо переміщених осіб і перевіряти вони проживають 60 днів чи не проживають.

Ні, такої задумки не було ні з самого початку ні зараз не має в тій редакції, якій пропонується Комітетом. Через те, що в редакції, яка пропонується Комітетом, пропонується просто розшифрувати, ну, як кажуть, для тих, хто не зрозумів, значить, розшифрувати ті джерела або види інформації, яка може бути використана структурним підрозділом соціальної

політики при прийнятті рішення щодо того особа проживає чи не проживає по місцю проживання 60 днів чи вона проживає.

Тобто, ще раз кажу, це не є інститут перевірки, ходіння по місцям, це є інститут роблення висновку після надходження інформації до цього структурного підрозділу щодо того особа є чи нема. Для цього навіть не обов'язательно виїздити на місця і так далі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Юрій. Колега Пацкан, прошу.

ПАЦКАН В. В. Друзі, я більш ніж переконаний, що або не правильно пояснили Президенту саме тлумачення цього Закону, або хтось хоче зманіпулювати громадською думкою і думкою Комітету і взагалі завалити цей Закон.

Ви хочете, щоб ми там прописали Міністерство соціальної політики? Ми там пропишемо. Але це, вибачте, будь-ласка, Адміністрація Президента, це некомпетентність Ваших працівників.

Я представник блоку Петра Порошенка, я є автором, співавтором цього Закону. Але це неправильно так робити. Значить Президенту не пояснили. Не донесли, що цей Закон не зобов'язує нікого ходити і перевіряти по домівках тих осіб, які є вимушено переселеними. Це перше питання.

По-друге. І так очевидним є той факт, що Міністерство соціальної політики, коли робить виплати все-рівно моніторить цих людей. Це Закон був погоджений з усіма: з Державною міграційною службою, Службою безпеки України, з МВС, всі, хто був присутній в цій робочій групі, правозахисники, не мали жодних зауважень до цього законопроект. Він отримав одностайну підтримку в залі.

Якщо є пропозиції, тоді, будь-ласка, Адміністрація Президента, сформулюйте нам чітку пропозицію, що ми маємо прописати так щоб завтра цей законопроект був прийнятий. Зараз прописувати якісь інші органи, по-перше, це є навантаження на бюджет, по-друге, це є неправильним. І ми

знову бюрократичну машину, даємо їм можливість зловживати своїм службовим становищем і зневажати правами вимушено переселених осіб. Це моя позиція і моя думка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будь-ласка, хто хотів би висловитися із громадських організацій, які брали участь у розробці цього проекту. Борис Захаров, прошу, Гельсінська спілка, до мікрофону сюди.

Я єдине коротку репліку. Я думаю, що останнє, що нам треба зараз в якому напрямку рухатися, останнє, це гратися в бюрократичний футбол, хоча неузгодженість і ці речі, про які я сказав на початку, дозволяли б іти по цьому шляху. Але це останнє, що нам треба зробити, тому я націлюю всіх на те, щоб ми знайшли компромісне рішення, для того, щоб завтра цей Закон було проголосовано. Борис Захаров.

ЗАХАРОВ Б. Взагалі ідея цього Закону була в тому, щоб забезпечити права і свободи внутрішньо переміщених осіб, щоб прибрати незаконні перевірки, які були, скажімо, в 79 Постанові Кабміну, і в нормальних країнах, взагалі, фіксується це на кордоні, а також в нас це можливо на адміністративному кордоні з Республікою Крим і на лінії розмежування.

Тобто, коли виплачуються соцвиплати в нормальній державі, там визначається певна кількість днів, скажімо, в Ізраїлі це 72 дні, якщо людина виїжджає за кордон це фіксується і через три місяці, ну там, перестають платити повністю, а перші три місяці виплачується 50 відсотків. У нашому випадку через 60 днів перестають виплачувати соціальні виплати. Таким чином, орган може взагалі визначатися Кабінетом міністрів України.

Справа в тому, що у нас, на жаль, це вето Президента говорить про те, що у нас просто система управління не готова. Тому що не готові реєстри і перевірки в електронному вигляді неможливі. Тому, виявляється, треба ходити по домівкам. Але через те, що Міністерство соціальної політики і так здійснює, як вже тут було сказано, такі перевірки, то виходить, що

Адміністрація Президента змушує прописати саме Міністерство соціальної політики в даному випадку як відповідальний орган.

Але в мене питання до Адміністрації Президента, де ви були весь це час, коли розроблявся цей законопроект і проходив перше читання, потім готувався до другого читання. Можна було в порядку звичайному дати свої пропозиції і вони, можливо, були б враховані. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви хотіли б відреагувати? Будь-ласка, прошу.

КОВАЛЕНКО С. І. Я хочу сказати що, звичайно, Президент не ставить за мету і ніхто не ставить за мету вводити якісь там додаткові важелі контролю, перевірок. Мета, це в першу чергу, насправді захистити права людей. Тому що, як сказано було, можуть бути порушені права людей шляхом винесення неправомірного рішення про скасування довідки. Якщо інформація, яка надійшла хибна, якщо вона неперевірена, посадова особа органу соціального захисту може прийняти рішення про скасування довідки.

Мета – це уникнути таких ситуацій, коли довідка буде скасована саме неправомірно. Тобто якщо, звичайно, органи соціального захисту, і так їх працівники і так ходять, вони роблять певний нагляд, перевірки і так далі, то, можливо, прописати чітко – що це є орган, який забезпечує перевірку цих фактів. Без органу, який здійснює перевірку, неправомірно буде позбавляти особу статусу, позбавляти її довідки.

(голос із залу). Я перепрошую, але на мій погляд, такі речі можуть бути прописані у Постановах Кабінету Міністрів України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дякую. Ми, щоб не продовжувати далі, я колезі Брензовичу зараз надам, потім Олені Виноградовій.

БРЕНЗОВИЧ В. І. Я також хочу сказати про важливість цього Закону. Я думаю, що ці претензії щодо того, що ми маємо прописати орган, це не є доречними. У зв'язку з тим, що ми пропишемо Міністерство соціальної політики, завтра буде реформа Уряду і не буде Міністерства соціальної політики, що будемо міняти Закон? Це має визначити цей орган Кабінет Міністрів України своїм підзаконним актом, а не в Законі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зараз надам слово Олені Виноградовій, яка представляє «Право на захист», авторитетну організацію, з якою Комітет щільно співпрацює.

ВИНОГРАДОВА О. Дуже дякую, Григорію Михайловичу. Я хочу нагадати, що внутрішньо переміщені особи – це громадяни України. Такі самі як і не внутрішньо не переміщені особи, вони володіють тими самими правами, обов'язками, як будь-які інші громадяни України.

Хочу нагадати вам положення Закону «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання», які говорять про те, що, у разі, якщо особа покидає місце, яке зареєстроване .. своє зареєстроване місце проживання більше ніж на десять днів – вона повинна зареєструвати місце свого тимчасового перебування і хочу нагадати, що громадяни України, які не зареєстрували місце свого тимчасового перебування, ніхто не перевіряє. Нас ніхто нікого з нас що десять днів не ходить міграційна служба і не перевіряє. Цей обов'язок покладається виключно на громадянина України.

Така саме логіка була покладена і в основу законопроекту 2166. Якщо прочитати цей законопроект в комплексі, всі його положення, а не окремо положення щодо 60 днів, то стає зрозуміло, що обов'язок повідомляти про своє переміщення покладається на громадянина України. І у випадку, якщо орган соціального захисту населення, який видав таку довідку, отримує інформацію, що особа, відповідну кількість днів не перебуває за місцем видачі довідки, він має право ініціювати процедуру скасування довідки

шляхом обміну інформацією з відповідними органами влади або місцевого самоврядування.

Ці положення прописані чітко у законопроекті і у зв'язку з іншими положеннями вже чинного Закону, процедура є досить чіткою, логічною, вона абсолютно видна, да, її видно, якщо прочитати законопроект спільно з Законом, а не з кінця і якісь окремі положення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ви хотіли б відреагувати. Прошу. Коротко. Потім Богдан Крикливенко – представник Уповноваженого з прав людини.

КОВАЛЕНКО С. І. Я хотів би сказати, що, в принципі, я теж вбачаю логіку в тому, що суб'єкта має встановлювати Кабінет міністрів України. Але, якщо зважити на статтю 19 Конституції України, в нас органи державної влади та їх посадові особи діють в межах та порядку визначеними Конституцією та законами України. Для того, щоб Кабінет міністрів визначав цей суб'єкт в цьому законі має бути прописана норма, яка надає Кабінету міністрів встановлювати такого суб'єкта, це теж буде шляхом вирішення проблеми. Це перше.

По-друге. Я хочу сказати, що в Законі чітко встановлений термін 60 днів, я не впевнений, що органи, які будуть подавати інформацію про відсутність особи, будуть відліковувати цей термін ...

ГОЛОВУЮЧИЙ... Понад 60 днів ...

КОВАЛЕНКО С. І. ... понад 60 днів, да. Тобто більше 60 днів, для цього потрібно чітко обрахувати, може бути інформація, що особа відсутня за місцем проживання, але вона може бути відсутня 10 днів, потім знову з'явиться, потім знову бути відсутня, тобто важко встановити саме безперервність цього терміну і саме цей термін.

(Голос із залу) ... Якщо заперечень нема ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я хочу загострити питання, дивіться, хоча я двічі попереджав, дивіться, ми починаємо рухатися зараз по тому бюрократичному шляху, який є тупиковий, тому що у вас була теза також, що мотивацією повернення до Верховної Ради – це захистити права внутрішньо переміщених. Всі представники неурядових організацій, які займаються захистом прав внутрішньо переміщених осіб, зараз в один голос і це не всі, хто хотів би висловитись, говорять, що це порушує їх права. Тому що воно, фактично, чому перевіряти їх, саме їх, і в формулюванні є інформація про переміщення їх у межах України. Ну логічно було б дивитися, от якраз говорив, про перетин цієї лінії зіткнення, а якщо він поїде в Київ з Краматорська, припустимо, або інше. Прислухайтесь, будь-ласка, до цієї мотивації.

І зараз я Богдану Крикливенко, Уповноважений з прав людини, будь-ласка.

КРИКЛИВЕНКО Б. В. Колеги, дякую дуже. Ідея 2166 якраз полягала в тому, щоб полегшити життя внутрішньо переміщеним особам. І оскільки, як вже було озвучено Борисом Захаровим, бачення взагалі концептуальне в тому, що в межах України ніяких не повинно бути обмежень в пересуваннях.

Ну добре, пішли на компромісний варіант, давайте, оскільки є органи соціального захисту, вони видають ці довідки, вони повинні в такому пасивному режимі контролювати перебування людини на території України.

Зараз я хотів би дослухатися, і всіх закликаю, до того конкретного варіанту, який сказав Григорій Михайлович, ми повинні виробити конструктивну пропозицію виходячи з Пропозицій Президента. Якщо це прийнятно, ми можемо, ну я маю на увазі, Комітет може запропонувати вписати конкретно центральний орган виконавчої влади відповідальний за реалізацію соціальної політики, що ми розуміємо Мінсополітики, але

оскільки словосполучення Мінсоцполітики писати не можна, якщо таке приймається.

А що стосовно іншого пункту, що немає механізму, ну очевидно треба прописати, що механізм може визначатись Кабінетом міністрів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я хотів би унеможливити ситуацію, коли буде знову вето. Оскільки втручання в компетенцію Кабінету міністрів.

Олександра Дворецька, «Восток СОС», прошу.

ДВОРЕЦЬКА О. Доброго дня, ну, по-перше, я можу сказати не тільки від імені організації, яка також приймала участь у розробці законопроекту, але й від імені внутрішньо переміщених осіб, я сама є переселенкою із Автономної Республіки Крим і також ми щоденно працюємо із великою кількістю внутрішньо переміщених осіб. І я хочу нагадати, що багато переселенців, півтора мільйони осіб, вони чекають на прийняття цього Закону не тільки тому, що там відсутній чи не відсутній механізм перевірки.

Сам законопроект передбачає ще велику кількість норм, які гуманізують взагалі законодавство українське, яке зараз існує, бо зараз це велика кількість окремих нормативних актів, які часто один одному протирічать. Якщо ми говоримо про реєстрацію дітей, які приїхали без батьків з території проведення антитерористичної операції, з Автономної Республіки Крим, ми знаємо, що таких багато, які перемістилися до бабусь чи там до інших родичів.

Це питання студентів, які не можуть зареєструватися, якщо вони вчилися в університеті, наприклад, в Києві, мали місце реєстрації в гуртожитку, наразі вони не можуть стати внутрішніми, зареєструвати в якості внутрішніх переміщених осіб.

Є ще декілька моментів, які цей законопроект вирішує. І люди на нього чекають. Я Вам скажу, працюючи в «Восток СОС» і щоденно працюючи з

переселенцями, які приходять, вони нас питають, а коли вже буде, ми читали у вас на сайті, що закон прийнято, а коли він вступить в силу.

І ви ... насправді такими ну пропозиціями для мене це означає, що це пропозиції вони відтягують момент, коли люди зможуть скористатися своїми правами, які їм гарантовано. Але нам про це казали, що це все є громадяни України, які повинні мати рівні права. І якщо зараз ми будемо вводити будь-який механізм перевірки їх місця проживання, фактично, це в будь-якому разі це дискримінаційна норма. І хоч як би ми її не вигадували, немає ніякої норми і коли ми беремо громадян України, відокремлюємо їх, кажемо от внутрішньо переміщених осіб ми будемо перевіряти, а тих ми не будемо перевіряти. І ми наполягаємо на тому, що механізми перевірки повинен встановлювати Кабмін і якщо для цього є обґрунтування.

Якщо б ми казали це використання бюджетних коштів, давайте перевіряти Кабмін окремо отримувачів допомоги, адресної допомоги внутрішньо переміщених осіб. Але ми не можемо перевіряти просто так громадян України тільки тому, що ми взяли їх об'єднали в одну групу і сказали, що вони не можуть переміщуватись.

Я сама є внутрішньо переміщеною особою, я можу виїхати з території, з місця в якому я знаходжусь, наразі, на відпочинок, за кордон в гості, з'їздити до родичів, і що це означає? Що хтось прийде і скаже, що там буде перевіряти, де я знаходжусь? Це відношення до внутрішньо переміщених осіб, як таких, що повинні сидіти вдома, як таких, що повинні боятися, чекати, і у них не повинно бути грошей для того, щоб взагалі переміщатися по території України. Це показує якби нашу взагалі готовність говорити про проблему, вирішувати питання внутрішньо переміщених осіб.

Тому я пропоную не вигадувати будь-які норми, які будуть контролювати, зосередитись на питанні, яким чином зробити так, щоб люди не повертались в зону конфлікту. Для того, щоб у нас не існувало таких питань, чому вони повертаються. Ну і не створювати умов цього штучного переміщення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротше.

ДВОРЕЦЬКА О. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу. Ви хотіли б ще? Будь-ласка, представтесь і також ...

САВЧУК В. С. Вікторія Савчук, громадська ініціатива «Крим СОС». Я абсолютно підтверджую і погоджуюсь із словами Альони і Олександрри, моїх колег. Хочу сказати, що наша організація також працює з переселенцями в полі і щодня до нас звертаюся люди, які кажуть, питають, коли вже буде прийнятий 2166, коли вже буде довідка безстроково і тощо тощо, коли вже наші права будуть дійсно забезпечені нашою державою.

Я ще хочу додати те, що законопроект 2166 відповідає міжнародним стандартам, був розроблений з урахуванням керівних принципів з внутрішнього переміщення Організацією Об'єднаних Націй і підтримується також міжнародними організаціями, міжнародними партнерами та представниками іноземних держав. Тому що всі зміни, які пропонує 2166, дійсно є відповідають Конституції України і міжнародним стандартам, які також повинна дотримувати, яких повинна дотримуватися Україна, як держава.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І я додам. Ці міркування практичні, оскільки до Голови Комітету звертаються якраз, у людей багатьох завершується термін дії цих довідок. Якщо немає довідки або не поновлена цим старим діючим зараз Законом, передбачається періодичне поновлення. З наступного місяця ці соціальні виплати припиняються. Ми також маємо бути свідомі цього. І будь-яка гра в бюрократичну тяганину, зараз прямо буде бити по цих людях, які входять не просто в зиму, а в невідомість.

Тому я закликав би, з урахуванням обговорення, яке відбулося, почути чітко вашу конкретну думку на ту пропозицію, яка викладена у порівняльній таблиці. Ви знайомі з цією пропозицією? Яка Ваша думка, як компроміс для того, щоб це було прийнято і проголосовано в... як Ви йшли на цей комітет і не бачили...що не відправляли?

Це сторінка 9, параграф 87, це пропозиції до статті 12, зауваження до якої висловив Президент, але не сформулював їх. І, в даному випадку, ми намагалися зрозуміти більш конкретно, що мав на увазі або радники Президента, і сформулювали ці пропозиції, які, можливо, могли б бути сформульовані і раніше.

Тобто ... подивіться. Тобто там йдеться, що стаття 12 говорить, що є структурний підрозділ з питань соціального захисту населення – це вже є в статті. І далі говорить про інформацію, яка дає обґрунтовані, тобто це повага до позиції Президента і намагання вгадати можливо що мали на увазі ви, коли рекомендували Президенту ветоуати цей Закон. От я хочу вашу чітку думку почути. Отака пропозиція знімає ці застереження чи ні?

КОВАЛЕНКО С.І. Я висловлю свою особисту думку. Я гадаю, що так, що воно знімає ці застереження. Я зі свого боку буду писати доповідну рекомендувати Президенту врахувати саме цю думку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за чітку і принципову позицію. Юлія Володимирівна, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Чесно кажучи ця дискусія говорить про те, що до таких питань підходять дуже поверхносно, дуже бюрократично і абсолютно не розуміють суті проблеми. Сьогодні буквально через 2 години я буду зустрічатись з Президентом, я спробую просто переконати Президента простими людськими словами без таблиць, що в принципі треба відкликати всі ці зауваження і спокійно підписати цей Закон або як мінімум завтра

прийняти ці мінімальні пропозиції, які можуть дати можливість цей Закон проголосувати негайно. Насправді мені здається, що Президент просто не має безумовно часу вникати в кожну деталь і те, що потрібно представникам Президента донести до нього, що не можна так низькоякісно і низькопрофесійно опрацьовувати такі важливі закони. Тому я просила би також вашої допомоги, щоб сьогодні ми разом Президента все-таки переконали завтра цей Закон прийняти і більше вето на нього не накладати, бо виглядає це як мінімум непрофесійно, як мінімум.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги я бачу консенсус (*перозбірливо*). Ми вважаємо це питання, не бачимо застережень або інших пропозицій. Я дякую за конструктивну і відповідальну позицію всіх, хто були причетні. Сподіваюся, що завтра це буде проголосовано.

Зараз у нас є дуже швидке друге питання. Я бачу, що колегам також там є деякі речі, про які вони хотіли сказати. Враховуючи, що народного депутата Рибачка у нас немає, який є автор поправок, враховуючи те, що поправки народного депутата Рибачка враховані: 2 з них повністю, 2 – редакційно, це наступний 3155, отже ми вважаємо, що, якщо немає заперечень, що ми можемо в такому вигляді пропонувати Верховній Раді цей закон для винесення на друге читання і прийняття в цілому. Немає заперечень? Немає заперечень.

Колеги, наступне питання. Враховуючи, що на жаль Голови робочої групи, який займався розробкою і мав відповідати за підготовку до другого читання 3159 немає зараз, також за інформацією у мене була добра зустріч перед засіданням з представниками Державної прикордонної служби, Державної міграційної служби, представника Уповноваженого з прав людини і іншими колегами, що є 2-3 принципових питання, де є деякі різні думки, зокрема з організаціями правозахисними, але, враховуючи на те, що у нас ще є у цьому році одне засідання Комітету 23 грудня, я пропоную зняти пункт 3 з розгляду, якщо немає заперечень. Знято.

Пункт 4 у нас технічний, оскільки одержано заяву ініціатора внесення законопроекту 2759 депутата Семенченка про відкликання законопроекту. За процедурою ми маємо відреагувати. Отже ми знімаємо, приймаємо рішення рекомендувати зняти його, цей законопроект з розгляду. Таким чином у нас залишились інші питання, які не потребують вже прийняття рішення по суті. І я хотів би тоді надати слово представнику Міністерства юстиції щодо стану підготовки плану дій щодо реалізації Національної стратегії України у сфері захисту прав людини. Будь ласка представтесь і вам слово. Скільки вам часу потрібно? Коротко, добре? Прошу 5 хвилин.

АНДРІЄВА Т.В. Дякую. Шановний пане Голово, шановні депутати, шановні присутні, я Андрієва Тамара, я керівник департаменту міжнародного права. Всім відомо, що 29 серпня Президент України підписав Національну стратегію у сфері прав людини, якою було доручено Кабінету Міністрів на протязі 3 місяців підготувати відповідний план її реалізації.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Трошки голосніше.

АНДРІЄВА Т.В. За координацію цієї роботи відповідальним було визначено Міністерство юстиції. Так само, як і при підготовці Національної стратегії у сфері прав людини, до цієї роботи були залучені всі інститути громадянського суспільства.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну ми це знаємо. Давайте по суті. Ми знали що, давайте.

АНДРІЄВА Т.В. По суті. Проект Національної стратегії було внесено до Кабінету Міністрів 20 листопада і 23 листопада її було схвалено на Кабінеті Міністрів. Зараз цей документ в секретаріаті Кабінету Міністрів доопрацьовується і найближчим часом його буде, він буде доступний вже для

як документ, прийнятий Кабінетом Міністрів України. Щодо процедури підготовки документу, то ця процедура була абсолютно відкрита, було сформовано робочу групу, яка включала 256 чоловік, вона була затверджена наказом Президента, був напрацьований регламент роботи, працювали тематичні підгрупи, яких було 5 за окремими групами прав людини. Долучатися на всіх етапах підготовки документу могли будь-які громадські організації, приймали участь ПРООН, приймали участь Рада Європи, інші заінтересовані міжнародні організації. Документ готовий, документ був переведений на англійську мову, його дивилися також після того, як він був підготовлений.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А в Комітет з прав людини він був направлений?

АНДРІЄВА Т.В. В Комітет з прав людини він не направлявся.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але на інші мови ви переклали його.

АНДРІЄВА Т.В. Але цей документ Кабінету Міністрів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну слухайте, це абсурд. Я вам відверто просто кажу, ну це абсурд. Ну переведений англійською мовою документ. Є профільний Комітет, який двічі слухав це питання щодо підготовки, Мін'юст знав, що це питання ми тримаємо на контролі, зараз я ще так м'яко задав це питання, а чи направлявся він до Комітету. Так, ми знаємо, що є два представники Комітету працювали в робочій групі, так, ми знаємо. Але також знаєте, що ми сьогодні маємо це заслухати. Як ви говорили, що він до Комітету з прав людини не направлявся. Як це розцінювати?

АНДРІЄВА Т.В. Давайте ми виправимося і направимо його сьогодні же.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сподіваюся. Богдан Крикливенко, прошу.

КРИКЛИВЕНКО Б.В. Два дуже коротких питання. Перше: чи показувало Міністерство юстиції, чи проводило робочу групу, засідання робочої групи, куди входить велика кількість представників громадськості, в тому числі наші колеги з нашого секретаріату, на якій проводилось обговорення остаточного тексту, формально можливо узгодження, затвердження і після чого приймалося рішення про підписання його Міністром юстиції і направлення його на розгляд Кабінету Міністрів?

І друге: чи правильно ми розуміємо, що з 23 листопада, на сьогоднішній день вже понад 2 тижні, він, цей текст, який був внесений Міністерством юстиції і який був підготовлений з великою кількістю експертів спільно, він правиться працівниками секретаріату Кабінету Міністрів?

Чому? Тому, ну ми ж з вами чудово розуміємо регламент, там є заступник Міністра, дякуючи Міністру юстиції, пролив певне світло на цей таємний процес і те, що є 3 грудня є протокольне доручення про його затвердження цього Плану – це добре, що ми хоч щось знаємо. Але після того пройшло досить багато часу і говорити про те, що там ідуть редакційні правки – мабуть задовго, якщо він правиться по суті секретаріатом Кабінету Міністрів, - то як ви як Міністерство юстиції як лідируючий, як центральний орган, чи не звертались ви до секретаріату Кабінету Міністрів що це спільне надбання з громадськими організаціями, яке власне не дуже коректно правити так довго і так глибоко по суті очевидно. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

АНДРІЄВА Т.В. Дякую за запитання. Вони дійсно є важливі. Що стосується першого питання: процедури розробки і узгодження. Проект, до

розробки проекту були залучені всі абсолютно, і представники Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, вашого секретаріату були залучені, працювали особливо активно в першій підгрупі, яка являється, стосується громадських, особистих прав людини. Остаточний текст, який було напрацьовано, його було погоджено з усіма. Я впевнена, що його направляли і до вашого секретаріату, ви давали висновок. Що стосується остаточного зібрання. Великого зібрання усієї робочої групи – для цього не було часу, але документ окремо всім органам направлявся. І повторюю працювали, збиралася на початку робоча група і був затверджений, як я сказала, регламент підготовки цих пропозицій, він є, також в відкритому доступі. Він є додатком до наказу Міністра юстиції. Там прописано яким чином, коли, в який термін пропозиції мають надаватися, як можуть вноситися зміни до тематичних підгруп, хто може приймати участь – це було необмежено, єдине, що було обмежено, оскільки ми мали загалом обмежений термін підготовки, це те, що пропозиції мають надаватися до 19 жовтня. 20-21 жовтня збиралась редакційна підгрупа, до якої входили керівники всіх тематичних підгруп, і заступники тематичних підгруп і на цій редакційній підгрупі мали можливість внести, вже узгодити між собою ті положення, які були напрацьовані, і після цього текст був надісланий всім на погодження, і лише після погодження з усіма його було направлено на Кабінет Міністрів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене є моя гіпотеза, можливо я помиляюся, якщо так - скажіть. Чи можливо його готують оприлюднити завтра просто до дати – до Міжнародного дня прав людини?

АНДРІЄВА Т.В. Я не можу вам цього сказати, тому що дійсно документ був внесений в Кабінет Міністрів, а яким чином і що зараз - ми цей процес не контролюємо, тому що є регламент Кабінету Міністрів і можливо дійсно є якісь редакційні речі, які треба доопрацювати, тому що документ вийшов обсягом 207 сторінок і ви всі знаєте той термін, який був відведений і

ту кількість пропозицій, яка пропонувалася, то цього терміну недостатньо було для того, щоб документ вийшов ідеальний з точки зору у тому числі і от деяких моментів редакційних неузгодженостей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за пояснення. Колеги, пропоную далі не обговорювати, тому що немає чого обговорювати. Але хотів би зафіксувати дві речі, на які варто відреагувати. Прошу мого листа до Міністра юстиції підготувати відповідного. Зараз ми з'ясували те, що є процес, який був, ну можливо він не тасмний, але непрозорий. Принаймні у членів Комітету немає знання цього. Зараз про це сказав також представник Уповноваженого з прав людини. І ми говоримо про підготовку стратегічного документа або документу, який буде власне покликаний імплементувати Національну стратегію з прав людини і ми зараз знову говоримо про речі такі формальні, а не про суть. Тобто про суть нема чого говорити, оскільки ми бачимо. Тому я вважаю таку практику просто неприйнятною. І знову, якщо є підтримка членів Комітету, ми як Комітет маємо власне про це сказати, заявити вголос у вигляді мого листа і також в повідомленні про засідання Комітету. Прошу тоді від кого це залежить – цей елемент обговорення відобразити. Висловити сподівання, що найближчим часом, сьогодні цей проект плану дій надійде до Комітету і буде доступним для членів Комітету. Якщо цього не буде, тоді реакція Комітету буде іншою. Дякую за пояснення.

Шановні колеги, у нас зараз буде презентація пакету реформ. У нас є реанімаційний пакет реформ, і оскільки вже цьому пакету реформ реанімаційному вже більше року, на мою думку, що якщо хтось, людина або країна, попадає в реанімацію, то вона довго там не може лежати. Є два, альтернатива є одна: або її виписують на реабілітацію і потім вона починає, або вона конає. Мабуть тому у нас з'явився на додаток до реанімаційного пакету реформ Одеський пакет реформ зараз, який можливо врахує цю проблематику тяглості. Я хотів би надати слово нашим грузинським колегам. Будь ласка представтесь і вам слово.

ВАШАДЗЕ Г. Спасибо большое, Георгий Вашадзе, член Парламента Грузии, но сейчас как бы представляю Одесский пакет реформ. Мы, у нас есть большая группа, команда, которая работает по реформам.

Как вы сказали, исходя из того, что есть много пакетов реформ, поэтому наша изначальная стратегия состоит в следующем. Что мы презентовал всё это на Раде реформ. Мы попытались оттуда разослать вот эту всю информацию по разным направлениям и сейчас мы переходим на следующий этап, когда до инициации всего этого в парламенте, мы хотим весь этот перечень наших инициатив, который есть, показать вам. Почему? Потому что у нас есть два направления. У нас есть такая стратегия. Если у вас уже есть инициирован какой-нибудь законопроект, который тоже покрывает ту тематику, которая есть в Одесском пакете реформ – мы просто можем там добавить нашу часть инициативы, которая есть и уже это пойдёт вашей инициативой и мы будем поддерживать всячески, и устно, и, не знаю там как надо, поддерживать ваш законопроект. Если нету такого законопроекта, тогда уже мы обговариваем вместе с спикером парламента, вместе с Президентом как мы иницируем вот эти законопроекты. Исходя из того, что, как вы сказали, что очень много пакетов реформ, некоторые реанимационные, некоторые одесские, некоторые не знаю ещё какие-то, поэтому вот стратегия в этом и состоит, чтоб не дублировать работу, которая уже сделана по разным направлениям.

Что касается нашей команды. В нашей команде входит очень много местных ребят, юристов, специалистов, бизнес-аналитиков. Вместе с тем мы детально анализировали все те направления, которые у нас есть. Наша стратегия - ни как бы маленькие поправки к законам, а комплексно увидеть саму систему, которую мы предлагаем в наших пакете реформ. К примеру, мы начинаем с того, что определяем проблему и полностью детально изучаем все абсолютно процессы, которые связаны с этой проблемой. Потом мы уже обрабатываем некую картинку будущего как эта система должна

выглядеть, потом мы уже детализируем это всё в законах, поправках, потом уже обсуждаем всё это вместе с вами. Следующий этап - уже принятие законов и последний этап - имплементация всего этого. Для этого тоже готовим нашу группу.

В Одесском пакете реформ пока что есть 27 направлений. Ещё где-то 45 направлений нарабатываются по разным тематикам. Но из этих 27 мы сегодня что мы выбрали, мы как бы (*нерозбірливо*) – это шесть направлений, по которым мы открыли дискуссию. Мы встречаемся и с представителями гражданского общества, международными организациями, дипломатами, не знаю там с соответствующими министерствами, где с кем мы должны работать. И мы со всеми вот обсуждаем наши инициативы. Если будут замечания и рекомендации - конечно же мы учитываем всё это. Цель нашей встречи сегодня чтобы сказать об этих 6 направлениях и как нам сказали детально интересовало Комитет направление миграционной службы – это паспорта, ID-карты, регистрация, перерегистрация и реестр населения. Как это может создаваться и что мы предлагаем.

У нас в 6 направлениях есть следующее: админуслуги - это блок единый как бы. Это сервисные центры, как должны выдаваться документы, как эта процедура должна идти, чтобы гражданин приходил и за 15 минут получал любой документ. К примеру. До парламента я был зам Министра юстиции, я сам работал по проекту дома юстиции в Грузии, где вы можете придти в кафе даже в доме юстиции заказать салат, стейк, кофе, паспорт, удостоверение личности, там же жениться или выйти замуж или, не знаю, зарегистрировать компанию. Пока вы закончите свой ланч – всё это готово и развестись тоже можна там. Там единственный рудимент остался что 15 дней должен подождать - вот это старое. Мы не смогли уверить наших парламентариев тогда убедить, что лучше сразу развестись, чем там ждать хотя бы 15 дней.

Ну у нас там есть сервис как just drive как в McDonald's зашёл – это всё работает. На машине едешь и вместо гамбургеров с окошка получаешь все

документы, которые готовы и не надо выходить. Поэтому думаем, что все эти новшества, инновации может и государство и бюрократия тоже имплементировать. Потому что это меняет просто отношение гражданина к государству, к бюрократии. Поэтому думаем, что вот все наши предложения базируются вот типа на таких механизмах, которые сами уже будут развивать такие инновационные продукты. Так что у нас есть админуслуги, у нас есть часть дерегуляции, у нас есть земельные вопросы, у нас есть электронный компонент приватизации. Потому что сегодня много говорят о приватизации, но мы знаем, что результата фактически нету. Это не прозрачная процедура, прямо скажем? и у нас есть предложение, как всю менять эту процедуру и как создавать систему электронных аукционов, где реально будет конкуренция. А не то, что кому то там рассказали, что что-то продается и вдруг оказывается, кто-то купил. И плюс у нас есть миграционная служба, направление ай-ди карты, как должны выдаваться. Давайте прямо скажем, что сейчас обсуждали тематику насчет вынужденно перемещенных лиц и самая большая проблема, что в государстве нет единого реестра, который бы идентифицировал тех людей, которые сейчас из Крыма или же из Донбасса выезжают. Это большая проблема. Или создаем правильный механизм, который быстро набирает эти данные, или опять у нас вертикальные механизмы, где мы, как бы не даем местным самоуправлениям участвовать в этом процессе, чтоб быстрее идентифицировать население на месте. Или через год мы тоже самое говорим – у нас всего лишь 500 тысяч человек в базе данных, а остальные сорок четыре миллиона остались за пределами этих данных.

Что касается более детально миграционной службы и админуслуг. У нас запрос зашел по этому направлению. У нас там четыре основных принципа, что мы предлагаем в своих законах. Принцип номер один – это экстерриториальность. Потому что не должны быть территориальные лимитации. Я поехал в Одессу, потерял паспорт. Хочу оттуда полететь там в Турцию или Европу. Я должен взять паспорт на месте. Даже удостоверение

личности. Если я хочу зарегистрировать что-то на себя и потерял по дороге удостоверение личности, я не должен обязательно обратно приехать в Киев, чтобы взять удостоверение личности, потом ехать там, чтобы зарегистрировать что-то на свое имя. Или же просто там бизнес-контракт подписать.

Второе направление – это система самофинансирования. Это значит, что сегодня вот эти кошты, которые есть на этих административных услугах, это идет в бюджет. В бюджете, если концептуально тоже посмотрим, существуют налоги и существует административный сбор. Административный сбор существует для того, чтобы я, гражданин, получал хороший сервис. Без бюрократии. Компьютер нужен, пусть купят компьютер. Чтобы я приходил и за 15 минут уходил из того здания, где я все это должен получить. И поэтому мы говорим, что давайте первый такой прецедент создадим, когда 60% из этих административных сборов пойдут на счета тех организаций, которые обслуживают. Мы в Грузии смогли сделать такие сервис-центры только из-за того, что мы перешли на систему самофинансирования. И это уже дает возможность поднять зарплаты сотрудникам, которые там есть, делать бонусы хорошим сотрудникам, которые хорошо, лучше всех обслуживают, создавать инфраструктуру соответствующую. Чтобы не просить центральные департаменты – купите, пожалуйста, хотя бы один компьютер для меня, чтобы я опять рукой не заполнял эти документы.

Третье. Это принцип, который мы предлагаем, это уже, я сказал – экстерриториальность, самофинансирование. Третий принцип, это авторизованные пользователи. Что это значит? Что, к примеру, не обязательно, чтоб в форме ЦНАПа существовал сервис-центр. Мы говорим, что давайте форму сам придумает местное самоуправление, потому что ЦНАП не может иметь свой счет, где будут зачисляться все эти деньги. Вообще-то центры по административным услугам, это в свое время некая копия домов юстиции, что мы сделали в Грузии. После этого, помню

делегации приезжали и во время предыдущей власти инициировали это все. Но самая большая проблема по центрам административных услуг есть то, что у них нет своего бюджета. У них нет никакого своего бюджета. Они должны опять просить или центральные органы власти, или на месте у кого-то просить, чтобы эту инфраструктуру создавать. Поэтому мы говорим, что эту форму должны тоже изменить. И дадим возможность выбора местным самоуправлениям. Пусть они выбирают – хотят они центры административных услуг, пожалуйста. Хотят они в другой форме юридической, пусть они выбирают. Они ответственны за создание хороших услуг. Чтоб они потом не показывали пальцем, что это не моя вина, а миграционная служба что-то не сделала. Или же какой-то департамент.

И четвертое. Это более технологическая часть, это открытый доступ базе данных, которые хранятся в центральных органах. Что это значит. Вот сегодня, если вы идете в центр по административным услугам, каждый оператор работает фактически в двух программных обеспечениях. Почему? Потому что руководитель ЦНАПа ему говорит, что ты всю эту информацию должен занести в то программное обеспечение, которое у нас есть на месте. А к примеру, Минюст или там МВД, у МВД программы нету, но в Минюсте говорят: «Извините, но у меня есть свое программное обеспечение, которое работает с единой базой данных». Мы говорим, что должны существовать стандарты общения этих двух программных обеспечений. Потому что когда я прихожу, чтобы зарегистрировать имущество, реально мне приходится не 15 минут в очереди стоять, заполнять анкету или же оператору, а 30 минут. Потому что две анкеты он должен параллельно заполнить одно и то же. Фактически нету никакой разницы. Поэтому мы говорим, что это вот системное решение должны сделать абсолютно для всех. И в конце фактически скажу, что с Минюстом мы смогли этот законопроект о части административных услуг уже, который есть под Минюстом, мы смогли это уже провести и этот результат уже есть. Этот закон уже принят парламентом. И большое спасибо за поддержку на эту инициативу. Также самое сейчас хотим по

другим направлениям. Это Министерство внутренних дел, это другие административные службы, которые вот чтобы эти основные базовые принципы появились абсолютно во всех направлениях. Это даст возможность самим центрам быстрее развиваться и больше ориентироваться на гражданина. Когда будет некая конкурентность, что не только я могу что-то эксклюзивно подписать, но и другой центр может выдать такой же документ, тогда уже незачем будет просить взятку бюрократу, потому что альтернатива всегда есть. Большое спасибо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Спасибо, Георгий, за очень важную презентацию и информацию. Напомню, коллеги, Георгий наш коллега. Член парламента Грузии. Бывший заместитель Министра юстиции. Вижу, у коллег есть вопросы. Юлія Володимирівна, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Георгій, я хотіла поблагодарити вас за те, що ви дали таку виснажливу картину реформ, які ви хочете провести. Вони всі потрібні і важливі. Це очевидно. Парламент буде підтримувати ті законопроекти, які відповідають вашій концепції реформування цих або інших галузей. Але ви знаєте, у мене є питання, яке я намагалася задати і Михайлу Саакашвілі. Ось, чесно кажучи, для нас це болюче питання. Ось скажіть, при тому, що команда грузинська інтелектуальна, сильна, ефективна, дійсно, грузинські реформи, це стало брандом світового рівня. Скажіть, як так сталося, що ви поступили властью, чому це сталося? Ось просто Ваше концептуальне рішення, чому грузини не підтримали і віддали зараз це перевагу проросійській команді?

ВАШАДЗЕ Г. Давайте так скажем, что это объяснение, что я скажу, и об этом не будет открытой дискуссии. Потому что это политическая часть.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Просто важно понять, в чем есть эта проблема?

ВАШАДЗЕ Г. Я прямо скажу. Мы очень быстро реформировались, быстро меняли страну. Если многих наших бывших министров или же коллег спросите, они скажут, что просто в некоторый момент народ не принял те реформы, которые мы предлагали. Я думаю, что это неправда. И мы проиграли из-за того, что большую часть мы реформировали, но какую-то часть мы не сделали те реформы, которые надо было сделать в какой-то момент. Те же правоохранительные органы. Нам нужен был второй этап реформ, когда мы уже новые стандарты заводим. Не то, что централизованный подход, где нужна сильная рука, чтобы быстро результаты показать. Мы результаты показали. Коррупция уже снизилась, и нам надо было уже второе поколение реформ начинать, чтоб вот эта сильная рука уже не давила. Понимаете. Потому что уже больше свободы нужно было для того, чтобы развиваться. Так что то, что мы тут предлагаем, базируется на практике того, где у нас были достижения и на практике проигрыша тоже. Потому что проигрыш самый хороший показатель для себя, что ты сам у себя в голове постоянно анализируешь, где проиграл. Вот пример я приведу. К примеру, я думаю, что и сейчас в Украине очень хорошо будет, если будет инициирован закон насчет частного прокурора. Что это значит? К примеру, есть такое серьезное дело. И прокуратура не расследует. Чтоб был механизм, чтоб гражданское общество, к примеру говорю, 200000 подписей и мы говорим, что вот этот человек будет прокурором. И этот человек смог бы, и у него все полномочия. Сразу, это британская модель. Все полномочия появляются у этого человека, у этого прокурора, доступ ко всем данным. На то время, когда он прокурор, он реально может довести дело до конца. И это хорошо для честного политика, которого часто обвиняют в какой-то коррупционной связке, потому что этот прокурор должен довести это до конца. Просто закончу. В чем разница? У нас надо было уже имплементировать вот такие реформы. Потому что просто кто-то выходил и

говорил, что Михаил Саакашвили убил Зураба Жванию. Да? И эти стереотипы как-то засели за 10 лет. Потому что в оппозиции единственное что было просто вот эту клевету делать. Сейчас новое правительство. Сейчас мы уже три года говорим, что как нашли, что Михаил Саакашвили пепельницей убил Зураба Жванию? У них эта тема была, что ударил пепельницей по голове. Вот в этом и есть дело. Если б существовал такой механизм, тогда бы этот механизм был бы хорошо для нас. И с другой стороны, этот механизм бы проконтролировал наших чиновников тоже, которые, может, в какой-то момент вышли за грани тех компетенций, которые у них была.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дякую, Георгій. Я єдине, ми ці реформи підтримуємо. Дуже прошу, не запроваджуйте у нас приватних прокурорів. Вони у нас і так всі приватні. Це питання у нас уже вирішено. Якщо 200000 підписів треба буде зібрати за приватного прокурора, я можу Вам поіменно сказати, кому ці прокурори будуть належати. Тому що ніхто більше цих 200000 не збере.

ВАШАДЗЕ Г. Смотрите, как раз проблема сегодня в этом, что они частные прокуроры олигархов. А мы говорим, что они могут стать прокурорами для гражданского общества. И там тоже создается конкуренция. Те прокуроры, которые в системе работают, они увидят, что у них появились конкуренты. Они будут уже намного эффективнее работать. Конкуренция в любом случае лучше всех. Сегодня прокуратура чем реально действует? Той монопольной властью, которая у них есть. Единственный, кто может процессуальное руководство сделать, это прокурор. И если я не хочу, не делаю соответственно это все. Я просто кладу вот это дело на полке. А если с разных сторон мне говорят, если не будешь делать, через неделю начинаю кампанию, что вот этот человек, к примеру, становится прокурором. В этом

случае эти прокуроры вынуждены будут довести дело до конца. Так что конкуренция лучше всех. Сейчас монополия на прокуроров у олигархов.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я Вам дуже дякую, ми Ваші фани. Ми дуже любимо грузинську команду і бажаємо вам успіху.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Останнє запитання Георгія Логвинського. Будь ласка.

ЛОГВИНСЬКИЙ Г.В. Уважаемый Георгий, спасибо большое за презентацию. Единственное, что я увидел только определенное направление, тезисы. Возможно, на самом сайте будет больше информации. Потому что здесь какая-то общая информация. Боремся с коррупцией, уничтожаем чиновников, все просто супер, все поддерживаю. Однако я не увидел формы. Мой вопрос немножко в другом заключается. Вот Вы уникальный человек, потому что Вы пережили все реформы. Я так понимаю. Потому что Грузия восемь лет, длинных восемь лет делала реформы, и Вы говорите сейчас, что Вы что-то не доделали. Судебную систему, правоохранительную. Скажите, а сколько ж лет тогда надо Украине, чтоб все доделали так, чтоб без Ваших ошибок?

ВАШАДЗЕ Г. Я думаю, что Украине нужно намного меньше и я скажу почему. Когда мы начинали реформы, к сожалению, постсоветское пространство, если не считать балтийские страны, которые были и так меньше на 20 лет в Советском союзе, на 25 даже, у нас не было в постсоветском пространстве никакой практики, что вообще реформы возможны. Что вообще можно было изменить ту коррупционную стиль жизни, которая была в Советском союзе. И когда мы делали реформы, мы тоже приезжали в Европу и Америку, и мы очень хорошо понимали, что очень трудно было что-то взять у них и имплементировать, потому что не крутится. Вообще другой размер болта или как сказать. Исходя из того, что

не было другой практики мы начинали с минусов и исходя из этого мы допускали очень много ошибок в этих реформах, которые мы делали. И опять же не должно быть такой понятности, что в Грузии все было супер во всем. Когда мы были номер один реформатором в 2005-2010 по world-банку. Но это не значит, что мы все реформы правильно делали. К примеру, реформу здравоохранения мы два раза просто провалили. Не смогли ничего сделать. И думаю, что третий наплыв, который мы начали в 2010 году, это было более-менее нормально.

Что касается того, сколько нужно Украине. Смотрите, в 2004 году никто не знал, что такое facebook, в 2004 году не было интернета фактически, в 2004 году не было развитых технологий. Сейчас технологии настолько развиты, что через год Украина может стать реально другой страной. И те механизмы, которые мы предлагаем, это те механизмы саморазвивания. Сам развивайся. Никто, не какой-то герой сидит над этим всем и говорит, что вот сейчас мы идем направо, а потом налево. А в том, что все свободно быстро развиваются. Те системы, механизмы самофинансирования, самообеспечения, что мы предлагаем фактически по всем направлениям. Это значит, что у меня даже как у бюрократа появляется реальный интерес хорошо работать, чтоб больше зарабатывать.

Что касается конкретных законопроектов, у нас конечно же есть центральные законопроекты. Мы хотели бы попросить Комитет выделить с вашей стороны контактное лицо, потому что мы ежедневно дорабатываем. Кто-то какое-то замечание высылает, мы это определяем, добавляем в этот законопроект. Так что мы будем фактически в ежедневном, еженедельном порядке это все абсолютно максимально, детально вам показывать. Я честно говорю, что, к примеру, налоговое администрирование, над чем мы работаем, этого нету в этих пакетах. Очень коротко скажу. Налоговая система. Говорят, что большая проблема – большие налоги. Сегодня есть, к примеру, инициатива, которая поддержала реформрада или же инициатива, которая зарегистрирована в парламенте. Основная проблема в чем состоит?

Налоговая система состоит из трех частей. Это, сколько налогов, как мы администрируем, эти налоги попадают в бюджет, и третий момент, когда начинаем делать все с чистого листа. Делаем амнистию. Потому что раньше было плохо, давайте с завтрашнего дня уже по-другому играем. Но если просто снижаем налоги и не улучшаем систему администрирования, ничего не выйдет. И если просто снижаем налоги, даже просто делаем амнистию, тоже ничего не выйдет, потому что через год обязательно надо будет делать амнистию. А процессе администрирования, мы сейчас с нашими украинским супер-айти-специалистами... вот это есть реально потенциал у этой страны, которого не было просто в Грузии, к сожалению. У нас было десять айтишников по всей стране и все как-то пытались их на свою сторону переломить. Вот через этих айти-специалистов, если правильную логику строим, через шесть месяцев вообще можно такую построить систему администрирования налогов. Здесь ДФС не играет никакой роли. Вообще никакой роли не играет. В этом случае можно снижать налоги на три раза. Потому что в этом случае, МВФ тоже пойдет на это снижение. Почему? Потому что сегодня они просто не доверяют системе. Они просто говорят, если вы наполовину снизите налоги, но потом мы должны давать деньги вашему бюджету, а мы не хотим. Так что новые технологии дают шанс, чтоб результаты показать намного быстрее, чем мы показали это все в Грузии.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Георгій. І висловлююсь за подальшу співпрацю. Вам нададуть контактну особу для виходу безпосередньо на мене. Ми з Вами давно один одного знаємо. Можемо напряму спілкуватися. Від секретаріату буде Володимир Павлович, або людина, яку він уповноважить. Я б дуже хотів, щоб ми це побудували це так структуровано, оскільки є пріоритети Комітету. Ви бачите це з Вашого боку. Для того, щоб ми закінчували конкретними законопроектами для розгляду їх в парламенті. Ще раз дякую Одеському пакету реформ.

І останнє. Технічні просто питання. Перед тим, як ми завершимо. Вам роздано для затвердження склади двох робочих груп. Перша – для підготовки змін до Закону України «Про захист персональних даних». Там пропонується від Комітету колегу Пацкана ввести. І робоча група для напрацювання змін до законодавства з питань забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. Наша колега Ірина Сулова туди. І склад робочої групи затверджується.

І останнє - це від заступника Міністра закордонних справ стосовно проведення засідання Національної комісії з питань закордонних українців. У нас за розподілом цим займається Валерій Пацкан. Отже, ми його від імені Комітету делегуємо на це засідання.

Наступне засідання Комітету у нас 23 грудня. Георгій, 3159 ми спілкувалися, це вже останній термін, ми далі вже не можемо його відтермінувати. 23 грудня 14.30. Дякую. До побачення.